

Initiala ståndpunkter avseende Svesam

Nedan följer initiala ståndpunkter som inspel till Svesam-utredningen. Punkterna utgör en grund för utformning av mer konkreta ställningstaganden inför remissvar på utredningens delbetänkande. Punkterna är förankrade med samtliga regioner på tjänstepersonsnivå.

En sammanhållen utvecklingspolitik

- Vi förordar en regional utvecklingspolitik som i ökad utsträckning beaktar det territoriella, som skapar ett sammanhållet Sverige och som syftar till att främja utveckling utifrån varje plats specifika förutsättningar.
- Den sammanhållna politiken bör bidra till att stärka Sveriges konkurrenskraft. Regionerna har en viktig roll i att samla intressenter och mobilisera för en grön omställning, för en stärkt kompetensförsörjning och för välfungerande arbetsmarknadsregioner.
- Regionernas regionala utvecklingsuppdrag innefattar hela territoriets geografi, oavsett om den omfattar städer, tätorter, landsbygder eller glesbygder. Landsbygdsutveckling bör därför ses som en del av det regionala utvecklingsuppdraget som åligger regionerna enligt lag.
- Staten bör fortsatt ansvara för frågor som rör tillsyn, stöd till lantbruket, djurhållning och miljöinvesteringar i jordbruket (CAP).
- Inomregionala skillnader kan ytterligare synliggöras inom ramen för regionernas uppdrag.
- Mindre kapacitetssvaga kommuners förutsättningar att delta som likvärdig part i det regionala utvecklingsarbetet bör ägnas särskild uppmärksamhet i en förnyad politik.

Styrning och ansvarsfördelning

- En sammanhållen territoriell utvecklingspolitik möjliggör en mer enhetlig styrning.
- Regionerna bör fortsatt ha det regionala utvecklingsansvaret. De har det regionala demokratiska mandatet och är de som har bäst

kunskap om territoriet, regionens förutsättningar och utvecklingspotential.

- Statens ansvar för den nationella territoriella politiken och för att hantera mellanregionala skillnader behöver tydliggöras.
- Statliga myndigheters roll och bidrag för att nå målen med en territoriell politik behöver konkretiseras.
- Ansvarsfördelningen mellan regionerna och länsstyrelserna behöver tydliggöras. Regional statlig nivå bör understödja regionerna i arbetet.

Det kommunala självstyret och demokratiperspektivet måste värnas

- Regionalt och kommunalt självstyre är en del av regeringsformen och det bör lyftas fram mer än det görs i Svesams direktiv.
- Regionerna har ansvar för att leverera och upprätthålla välfärdstjänster, men också för att stärka tillväxt och konkurrenskraft i hela regionen. Det senare är avgörande för att trygga sysselsättning och framtida skattebas, och i förlängningen också för att finansiera välfärden. Detta görs i samverkan med andra aktörer, men framförallt med kommunerna.
- Genom självstyret avgörs frågor nära de medborgare som berörs och av politiska församlingar som de själva har valt. Detta stärker medborgarnas möjligheter till ansvarsutkrävande.
- Beslut baseras på kunskap och överblick över lokala och regionala förhållanden.
- Oron i omvärlden gör att demokratiperspektivet är särskilt viktigt att värna. För att motverka polarisering behöver medborgarnas delaktighet öka.

En politik som tar sin utgångspunkt i territoriella förutsättningar och behov

- Den sammanhållna utvecklingspolitiken bör ta sin utgångspunkt i de skilda förutsättningar och behov som råder lokalt och regionalt.
- Regioner och kommuner ska kunna påverka inriktningen på politiken i frågor som rör lokal och regional nivå indirekt eller direkt.
- Verksamheten i regionerna bör kunna anpassas utifrån regionernas skilda förutsättningar och kapacitet.
- Systemet bör möjliggöra försöksverksamhet för ett utökad regionalt utvecklingsuppdrag.
- Nationella myndigheter bör kunna ta större territoriella hänsyn inom sina verksamheter och uppdrag bland annat genom ökad dialog och samverkan med regionerna.

- Såväl kommunernas som det civila samhällets roll i genomförandet av politiken är central och behöver synliggöras.
- Näringslivet och akademien bör fortsatt involveras för att skapa ett genomslag av politiken.

Statens närvaro i landet

- Att staten finns närvarande är viktigt för att säkerställa tillgänglighet och likvärdighet i hela Sverige.
- Staten behöver förhålla sig till territoriella förutsättningar och behov när man planerar sin verksamhet och sina uppdrag för att finnas nära invånarna och ge likvärdig service över hela landet.
- Statens servicekontor fyller en viktig funktion för att säkerställa människors tillgång till grundläggande samhällsservice, särskilt på landsbygden och i områden med socioekonomiska utmaningar.

En mer ändamålsenlig finansiering

- Regionerna behöver långsiktiga planeringsförutsättningar.
- Istället för kortsiktig projektfinansiering och riktade statsbidrag behöver regionerna en mer stabil finansiering över tid.
- Fördelningskriterierna för det nationella anslaget behöver vara transparenta.
- Den territoriella politiken samspelar med ett stort antal sektorspolitiska områden och det bör bli mer tydligt och transparent hur andra utgiftsområden bidrar till hållbar och likvärdig utveckling över landet.